

koliko hrvatski književni jezik počiva na dijalekatnoj osnovici, da počiva na hrvatskima govorima, a danas i u naglasku. Da bi to postalo općeprihvaćenim i ušlo u opću svijest, moraju naši dijalektolozi dati temeljit nov pregled i sadašnjega stanja i povijesne protežnosti.

Stjepan Babić

TISNO NIJE VIŠE TIJESNO

Tisno se tako zvalo i tako se danas opet zove naselje na otoku Murteru, na mjestu gdje je najuži tjesnac između otoka i kopna. Prva potvrda toponima toga murterskog tjesnaca potječe iz godine 1567. na nekom crtežu, i to kao Tischno, ali kad je iz težeга suglasničkog skupa – *skъnъ* – ispao *k*, nastao je oblik *Tisno*, kako o tom piše P. Skok u Etimolojskom rječniku (v. riječ *tiskati se*).

Ispadanje suglasnika bijaše prva promjena, a druga je promjena tzv. poimeničenje po značenju, a ne po obliku. Pisanje toga starog toponima obilato je sačuvano iz druge polovice 17. stoljeća, što potvrđuje djelomično poimeničenje: upotreba pridjevnih nastavaka (v. A. Šupuk, Šibenski glagolski spomenici, oporuke od br. 28 do 53).

Popovi glagoljaši, koji su i na tom otoku šibenskog arhipelaga sastavljali oporuke, svaki su takav spis ovjeravali svojim imenom navodeći k tom svoju funkciju, nadnevak i mjesto u kojem su obavljali tu službu predviđenu od tadašnje vlasti. Tako, jedan od popova glagoljaša Martin Matešić pisao je oporuku od godine 1656. do 1657. Evo samo dio takva upisa:

“Ja pop Martin Matešića, parok od Tisnoga, ki pisah ovi tešament rukom mojom (čhle) 1656. I priminu isti g(ospodin) don Lovre na tri agusta i bi tilo njegovo pokopano u crikvi Svetoga Duha u Tisno-

mu.” (v. br. 28). U početku svake oporuke stoji: “u selu Tisnomu”, a jedna oporuka završava ovako: “ja don Martin Matešića, kurat od Tisnoga” (1666, br. 43). Tako su zapisivali i ostali popovi glagoljaši.

Iz kratkih navoda skrećem pažnju na oblike određenoga pridjeva u genitivu i lokativu jednine, te evo brojčano iskazani svi takvi završeci iz svih tišnjanskih oporuka: nastavak *-oga* upisan je 39 puta, nastavak *-og* ni jedanput, nastavak *-omu* 116 puta, *-om* 4 puta, samo 1 put *-on*, a nijedanput *-ome*.

Svi ti nastavci pripadaju određenoj pridjevnoj promjeni. Toponim Tisno po značenju je imenica, a po obliku pridjev. Takvu promjenu imaju mnogi naši toponimi (npr. Novi, Visoko, Nisko...).

Danas se u Šibeniku (na prigodnim predavanjima, na radiju) čuje: Tisno, pokatkad i Tijesno, Tisnoga i Tisnog, Tisnom, jednom čak i Tisnome, a nikad Tisnomu. Osim tih primjera samo sam dvaput čuo i: u Tisnu i u ime Tisna. Samo jednom u Šibenskom listu naišao sam na takve oblike. Svi ti primjeri znače potpuno poimeničenje.

Dok u 17. stoljeću glagoljski zapisi bilježe za genitiv jedan nastavak *-oga*, a za lokativ *-omu*, današnje gramatike normiraju dva oblika za genitiv *-og(a)* i tri za lokativ *-om(a, u)* (v. Gramatike: Maretić 1931., 168, Težak-Babić 1966., 87, Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika 1979., 109).

Na kraju ovoga članka evo i naglasi s dužinom na oblicima ovoga toponima: *Tisnō*, gen. *Tisnōga*, lok. *ù Tisnōm* i *ù Tisnōmu* i najrjeđe: *ù Tisnōm*.

Prema svemu tome, zaključak je ovaj: Tisno nije Tijesno, a sklanja se Tisno – Tisnoga, ne Tisno – Tisna.

Ante Šupuk